

Elżbieta Matyaszevska,

historyk sztuki, doktor nauk humanistycznych. W latach 1985-1990 członkini ogólnopolskiego zespołu badawczego przy Instytucie Sztuki PAN w Warszawie, prowadzącego badania nad polskim życiem artystycznym drugiej połowy XIX

wieku, w ramach programu węzłowego *Polska kultura narodowa, jej percepcje i tendencje*. W 1991-1993 sekretarz naukowy zespołu przy Instytucie Sztuki PAN, przygotowującego katalog dzieł malarskich Jana Matejki w związku z rocznicami 150-lecia urodzin i 100-lecia śmierci artysty - dwutomowa publikacja, do której napisała też kilkadziesiąt haseł katalogowych, została wydana w 1993 roku pod tytułem *Matejko. Obrazy olejne. Katalog*. W latach 1992-2001 współpracowała z redakcjami lubelskich i warszawskich periodyków (m.in. „Przegląd Akademicki”, „Dziennik Wschodni”, „Akcent”, „Wnętrze Twojego Domu”, „Dobre Wnętrze”, „Zabytki-Heritage”), publikując relacje z wystaw sztuki dawnej i współczesnej, a także cykliczne teksty z zakresu historii ubioru, mody i rzemiosła artystycznego.

Elżbieta Matyaszevska od lat utrzymuje aktywny kontakt z Instytutem Historii Sztuki KUL, uczestnicząc w organizowanych sesjach naukowych oraz działalności kulturalno-naukowej na rzecz miasta Lublin. W roku 2008 koordynowała prace mające na celu zorganizowanie przy Instytucie Historii Sztuki KUL zajęć z historii sztuki

dla członków Uniwersytetu Trzeciego Wieku, z którym współpracuje jako wykładowca. Wykłada również dla członków UTW w Tomaszowie Lubelskim i Świdniku. Od roku 2011 prowadzi współpracę z Filharmonią Lubelską w ramach Akademii Muzyki i Plastyki (oferta skierowana do szkół ponadpodstawowych Lublina i regionu), przygotowując prezentacje z zakresu sztuk plastycznych, wpisujące się w określone tematy muzyczne. Ponadto, w ramach działalności dydaktycznej, prowadziła zajęcia obejmujące najważniejsze zjawiska z dziejów sztuki nowoczesnej i najnowszej, zarówno polskiej, jak i powszechnej w Wyższej Szkole Humanistyczno-Przyrodniczej w Sandomierzu, wykłady o sztukach pięknych dla członków Uniwersytetu Otwartego KUL, a także zajęcia specjalizacyjne na Studiach Podyplomowych przy Instytucie Historii Sztuki KUL. W ostatnich latach pracowała w Instytucie Leksykografii KUL na stanowisku adiunkta, prowadząc dział sztuki religijnej i redagując hasła z tego zakresu tematycznego do *Encyklopedii Katolickiej*. Od stycznia 2014 roku jest wiceprezesem lubelskiego Oddziału Stowarzyszenia Historyków Sztuki.

Elżbieta Matyaszevska jest autorką książki *„Wierzę w cuda nie od dziś”. Religia w życiu i twórczości Jana Matejki* (Lublin 2007) oraz kilkadziesiątu publikacji naukowych i popularnonaukowych w zakresie ikonografii chrześcijańskiej i malarstwa polskiego, a także wielu haseł z dziedziny historii sztuki zamieszczonych w *Encyklopedii Katolickiej*.

Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej

Spotkanie z historykiem sztuki
dr Elżbietą Matyaszevską
Podró e w czasie,
czyli
odkrywanie sztuki
Renesansowa harmonia
i manierystyczny natłok

Zapraszamy

Renesansowa harmonia i manierystyczny natłok

W czasie gdy w Europie Środkowej i Północnej wciąż wznoszono gotyckie katedry, w Italii rodził się nowy styl, zwany renesansem. Rozwijał się on w kontekście zjawisk kulturowych właściwych epoce odrodzenia, w której podstawowym dążeniem był powrót do form sztuki antycznej, ukształtowanej w starożytnej Grecji i Rzymie. Pierwsze przykłady sztuki renesansowej odnaleźć można w XV-wiecznej Florencji, a zwiastunem nowych idei była działalność tamtejszego architekta Filippa Brunelleschiego. Różne odmiany wczesnego renesansu pojawiły się także w architekturze Bolonii, Mantui, Pawii, Rimini i Wenecji. W drugiej połowie XV wieku tendencje renesansowe rozprzestrzeniły się na całą

Włochy, by następnie pojawiać się, w nieco odmiennej formule, także na północ od Alp, szczególnie w miastach niderlandzkich i południowych Niemiec.

Dojrzały renesans w architekturze reprezentowali Donato Bramante, działający początkowo w Mediolanie, a następnie w Rzymie, oraz Leon Battista Alberti tworzący we Florencji i Mantui. Do grona malarzy działających w okresie renesansu należeli między innymi Sandro Botticelli, Domenico Ghirlandaio, Filippino Lippi, członkowie artystycznej rodziny Bellinich oraz wszechstronnie uzdolniony Leonardo da Vinci, tworzący we Florencji i Mediolanie. Kontynuatorami idei humanizmu włoskiego w dojrzałej formie byli Rafael, który zmonumentalizował malarstwo ścienne XVI wieku oraz Michał Anioł, działający zarówno na polu malarstwa, jak i rzeźby.

Przed połową XVI wieku w sztuce włoskiej zaczęły pojawiać się tendencje różniące się od harmonijnych form renesansowych i tworzące styl zwany manieryzmem.

Odejście od renesansowych ideałów harmonii i proporcji dało się zauważyć nie tylko w architekturze, ale też w rzeźbie włoskiej. Straciwszy klasyczną doskonałość, manierystyczne dzieła rzeźbiarskie o wyrafinowanych i nieco przerysowanych formach znalazły zastosowanie głównie w dekoracji willi, ogrodów i fontann miejskich. Także w malarstwie coraz częściej zaczęto stosować dramatyczne efekty światłocieniowe, komplikowano i zagęszczano plany

oraz świadomie deformowano postacie. Owe manierystyczne idee propagowali w swych płótnach na przykład Giulio Romano, Parmigianino, Rosso Fiorentino, Jacopo Pontormo, oraz Tintoretto i Paolo Veronese.

W sztuce polskiej renesans pojawił się dopiero na początku XVI wieku, długo wspólnie z późnym gotykiem. Nowe tendencje artystyczne z Włoch dotarły do Polski za pośrednictwem Węgier, które w drugiej połowie XV wieku były liczącym się ośrodkiem renesansu. Pierwszym renesansowym dziełem była Kaplica Zygmuntońska w katedrze krakowskiej na Wawelu, ufundowana przez króla Zygmunta I Starego, a zaprojektowana przez Bartolommeo Berecciego jako rodowe mauzoleum Jagiellonów. W polską sztukę tego czasu wpisały się także nagrobki przyściennne, zwane „sansoniowskimi”. Wzorce manierystyczne, zarówno w wersji włoskiej, jak i rodzimej upowszechniły się w Polsce w drugiej połowie XVI wieku. Wśród twórców tego czasu warto wymienić włoskiego architekta i rzeźbiarza Santi

Gucciego oraz rodzimego twórcę dzieł rzeźbiarskich Jana Michałowicza z Urzędowa.

Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej

Spotkanie z historykiem sztuki dr Elżbietą Matyaszewską *Podró e w czasie,* czyli *odkrywanie sztuki* Renesansowa harmonia i manierystyczny natłok

Spotkanie odbędzie się
w czwartek 15 maja 2014 r. o godz. 18.00
w Galerii Sztuki Domu Kultury LSM
w Lublinie, ul. K. Wallenroda 4a, tel. 81 743 48 29
www.domkulturyism.pl
Wstęp wolny